

Protokół

113. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 17 marca 2021 roku w formie wideokonferencji obsługiwanej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii.

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji: T. Brzezińska-Wójcik, A. Czerny, S. Gil, R. Huszcza, S. Kacieszczenko, J. Kacprzak, D. Kalisiewicz, A. Karp, A. Markowski, J. Ostrowski, J. Pietrow, J. Pietruszka, A. Pisowicz, B. Więclaw, T. Wites, W. Włoskowicz, E. Wolnicz-Pawłowska, B. Zagórski, M. Zych.

Obrady prowadził Maciej Zych, przewodniczący Komisji.

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Przyjęcie protokołu 112. posiedzenia Komisji z dnia 16 grudnia 2020 r.
3. Przyjęcie sprawozdania z prac Komisji w 2020 r.
4. Sprawy bieżące.
5. Nazwy rejonów Ukrainy.
6. Nazwy do wyjaśnienia/uzupełnienia.
7. Wykaz polskich nazw budowli – kontynuacja omawiania wykazu nazw z obszaru Estonii, Litwy i Łotwy.
8. Wolne wnioski.

Ad 1. Przewodniczący przywitał członków Komisji na 113. posiedzeniu – pierwszym posiedzeniu w 2021 roku i kolejnym odbywającym się w trybie zdalnym.

Ad 2. Do protokołu 112. posiedzenia nie zgłoszono uwag i przyjęto go jednogłośnie (19 głosów za).

Ad 3. Członkowie Komisji otrzymali, przygotowany przez Prezydium, projekt sprawozdania z działalności Komisji w 2020 roku. Omawiając ten projekt zaproponowano wprowadzenie kilku drobnych zmian redakcyjnych. Po wprowadzeniu tych zmian sprawozdanie z prac Komisji w 2020 roku przyjęto jednogłośnie (19 głosów za).

Ad 4. M. Zych poinformował, że najbliższa sesja UNGEGN, która planowana jest w terminie 3-7 maja, odbędzie się w formie on-line. Na sesję tę Polska przesłała trzy referaty: raport z działalności nazewnicznej w latach 2019-21, czyli od czasu poprzedniej sesji, informacje o nowym wydaniu wykazu polskich egzonimów oraz informację o ukazaniu się nowego wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części. W trakcie tego posiedzenia Polska obejmie na 4 kolejne lata przewodniczenie Bałtyckiej Sekcji Regionalnej UNGEGN.

W lutym opublikowane zostało rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie państwowego rejestru nazw geograficznych. W rejestrze tym mają być uwzględnione także polskie nazwy geograficzne świata. Rozporządzenie to zastąpiło wcześniejsze (z 2012 roku), a konieczność opublikowania nowego rozporządzenia wynikała z nowelizacji ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne. Nowe rozporządzenie przeważnie powtarza zapisy z rozporządzenia wcześniejszego. Z punktu widzenia prac Komisji istotne są zmiany w kategoriach obiektów, jakie są uwzględniane w wykazie. Zmiany te dotyczą budowli i wynikają z wcześniej zgłaszanych przez Komisję propozycji. Z kategorii „inny obiekt komunikacyjny” wydzielone zostały kategorie „lotnisko” oraz „dworzec kolejowy”, zaś z kategorii „inny obiekt antropogeniczny” – kategorie „park,

ogród” oraz „pomnik, posąg, statua”; ponadto nazwa kategorii „mauzoleum” została zmieniona na „grobowiec, mauzoleum”.

Ad 5. Rozpoczęto omawianie zmian nazw wynikających z nowego podziału administracyjnego drugiego rzędu na Ukrainie. Podział ten, który wszedł w życie 19 lipca 2020 r., zastąpił dotychczasowych 490 rejonów i 185 miast wydzielonych na prawach rejonu nowymi 136 rejonami, bez miast wydzielonych.

Na 110. posiedzeniu (18 listopada 2020 roku) wstępnie omówiony został ten nowy podział. Komisja wówczas ustaliła, że polskie nazwy powinny być przyjęte dla wszystkich nowych rejonów Ukrainy. Spośród nowych rejonów 79 ma nazwy identyczne z dotychczasowymi rejonami, dla których był ustalony egzonim – dla tych rejonów można zachować dotychczasowe polskie nazwy. Dla 47 rejonów polskie nazwy należałoby ustalić, przy czym w 26 przypadkach, aby to zrobić należy najpierw przyjąć polską nazwę (egzonim lub pseudoegzonim) dla siedziby rejonu, od której nazwany jest rejon.

Propozycje zmian nazw rejonów omówione zostały obwodami.

W obwodzie charkowskim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: *Charków*, *Kupiańsk*, *Perwomajski*, *rejon dergacki*, *rejon peczeniski*, *rejon perwomajski*, *rejon wołczański* (aklamacja) oraz zachowano nazwy *rejon charkowski*, *rejon kupiański* dla rejonów w zmienionych granicach (aklamacja).

Następnie dyskutowano nad nowymi nazwami dla rejonów, dla których dotychczas nie była zalecana polska nazwa. *Bohoduchiwskij rajon* nazwany został od siedziby: Bohoduchiw, dla której nie ma ustalonego egzonimu – przed ustaleniem przymiotnikowej nazwy rejonu, należało ustalić zalecone spolszczenie dla miasta. Dla tego miasta można przyjąć pseudoegzonim *Bohoduchiw* lub nazwę *Bogoduchow* stosowaną w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego. W trakcie dyskusji, zwrócono uwagę, że pełnym spolszczeniem nazwy tego miasta powinien być raczej *Bogoduchów* (nazwa spotykana w publikacjach), a nie *Bogoduchow*, zauważając przy okazji, że Słownik geograficzny Królestwa Polskiego jest czasami źródłem mało wiarygodnym w odniesieniu do poprawności zapisu nazw – nazwy w nim zawarte często były spisywane z map i innych źródeł, bez weryfikacji poprawności tego zapisu. Po dyskusji głosowano nad dwoma formami nazw – za zapisem *Bogoduchów* było 14 głosów, za zapisem *Bohoduchiw* – 2 głosy, 2 głosy były zaś wstrzymujące się. Po ustaleniu egzonimu dla miasta, przez aklamację przyjęto dla rejonu nazwę *rejon bogoduchowski*.

Iziumskij rajon nazwany jest od siedziby: Izium. Dla siedziby stosowana jest po polsku nazwa *Izium*, identyczna z nazwą ukraińską zapisaną w transkrypcji i w transliteracji, czyli stosowany jest endonim. Dla rejonu przyjęto w związku z tym nazwę *rejon iziumski* (aklamacja).

Kolejny rejon – *Krasnohradskij rajon* – nazwany jest od siedziby: Krasnohrad. Dla siedziby stosowana jest po polsku nazwa *Krasnohrad* (historycznie był to *Konstantynohrad*), identyczna z nazwą ukraińską zapisaną w transkrypcji i w transliteracji, czyli stosowany jest endonim. Dla rejonu przyjęto w związku z tym nazwę *rejon krasnohradzki* (aklamacja).

Łoziwskij rajon nazwany jest od siedziby: Łozowa. Dla siedziby zaproponowano ustalenie pseudoegzonimu *Łozowa* (taki pseudoegzonim jest już ustalony dla miejscowości w obwodzie tarnopolskim) – propozycję tę przyjęto przez aklamację. Dla rejonu przyjęto natomiast nazwę *rejon łozowski* (aklamacja).

Czuhujiwskij rajon nazwany jest od siedziby: Czuhujiw, dla której nie ma ustalonego dotychczas egzonimu. Dla tej siedziby można przyjąć pseudoegzonim *Czuhujiw*, nazwę *Czugujew* stosowaną w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego lub spolszczenie od obecnej nazwy ukraińskiej – *Czuhujew*. Uznano, że pseudoegzonim *Czuhujiw* nie jest korzystny, lepiej przyjąć nazwę *Czugujew* lub *Czuhujew* – obie formy są spotykane. Ostatecznie w głosowaniu przyjęto egzonim *Czuhujew* – za tą nazwą oddano 8 głosów, za nazwą

Czugujew oddano 7 głosów, 3 głosy były wstrzymujące się. Dla rejonu przyjęto zaś nazwę **rejon czuhujewski** (aklamacja).

W obwodzie chersońskim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: **Chersoń, Kachowka, Nowa Kachowka, rejon aleszkowski** (aklamacja) oraz zachowano nazwy **rejon geniczeski, rejon kachowski** dla rejonów w zmienionych granicach (aklamacja).

Następnie dyskutowano nad nowymi nazwami dla trzech rejonów, dla których dotychczas nie była zalecana polska nazwa. *Beryslawśkyj rajon* nazwany jest od siedziby: Berysław. Dla siedziby zaproponowano ustalenie pseudoegzonimu **Berysław** (nazwa ta wymieniana jest w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego) – propozycję tę przyjęto przez aklamację. Dla rejonu przyjęto natomiast nazwę **rejon beryslawski** (aklamacja).

Skadowśkyj rajon nazwany został od siedziby: Skadowśk. Dla siedziby zaproponowano ustalenie egzonimu **Skadowsk** (zastosowanie polskiego zapisu jest tu o tyle zasadne, że miejscowość założona (1894 r.) i nazwana została od Siergieja Baltazarowicza Skadowskiego, ziemianina pochodzenia polskiego) – propozycję tę przyjęto przez aklamację. Dla rejonu przyjęto natomiast nazwę **rejon skadowski** (aklamacja).

Chersonśkyj rajon nazwany od siedziby, dla której ustalony jest egzonim *Chersoń*. Dla rejonu przyjęto nazwę **rejon chersoński** (aklamacja).

W obwodzie chmielnickim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: **Chmielnicki, Kamieniec Podolski, Niecieszyn, Sławuta, Starokonstantynów, Szepetówka, rejon czemerowiecki, rejon derażniański, rejon dunajowiecki, rejon gródecki, rejon jarmoliński, rejon krasilowski, rejon latyczowski, rejon nowouszycki, rejon poloński, rejon sławucki, rejon starokonstantynowski, rejon starosieniawski, rejon teofipolski, rejon wińkowiecki, rejon wołoczyski, rejon zasławski** (aklamacja) oraz zachowano nazwy **rejon chmielnicki, rejon kamieniecki, rejon szepetowski** dla rejonów w zmienionych granicach (aklamacja). W obwodzie tym nie pojawiły się zaś nowe rejony z nazwami, których by Komisja wcześniej nie przyjęła.

W obwodzie czerkaskim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: **Czerkasy, Humań, Kaniów, Złotonosza, rejon czehryński, rejon kaniowski, rejon korsuński, rejon żaszkowski** (aklamacja) oraz zachowano nazwy **rejon czerkaski, rejon humański, rejon złotonoski, rejon zwinogródzki** dla rejonów w zmienionych granicach (aklamacja). W obwodzie tym nie pojawiły się zaś nowe rejony z nazwami, których by Komisja wcześniej nie przyjęła.

W obwodzie czernihowskim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: **Czernihów, Nieżyn, Nowogród Siewierski, Pryłuki, rejon bobrowicki, rejon iczniański, rejon kozielecki, rejon nosowski, rejon sośnicki** (aklamacja) oraz zachowano nazwy **rejon czernihowski, rejon nieżyński, rejon nowogrodzki, rejon pryłucki** dla rejonów w zmienionych granicach (aklamacja).

Następnie dyskutowano nad nową nazwą dla rejonu o nazwie ukraińskiej *Koriukiwśkyj rajon*. Rejon ten nazwany jest od siedziby – miejscowości *Koriukiwka*. Dyskutowano, jaką zalecić nazwę dla tej miejscowości. Pojawiły się propozycje pseudoegzonimu *Koriukiwka* oraz egzonimów *Koriukówka* i *Kariukówka* (oba są spotykane). Za każdą z tych nazw opowiadali się poszczególni członkowie Komisji. W pierwszym głosowaniu ustalono, czy przyjmować pseudoegzonim (nazwę z końcówką -iwka), czy egzonim (nazwa z końcówką -ówka). Za pseudoegzonimem opowiedziały się 3 osoby, za egzonimem – 13, 2 osoby wstrzymały się od głosu. W drugim głosowaniu za nazwą *Kariukówka* były 3 osoby, za nazwą **Koriukówka** – 13 osób, 2 osoby wstrzymały się od głosu. Po przyjęciu

egzonimy dla siedziby rejonu ustalono nazwę samego rejonu w formie *rejon koriukowski* (aklamacja).

W obwodzie czerniowieckim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: *Czerniowce*, *Nowodniestrowsk*, *rejon chocimski*, *rejon hlibocki*, *rejon kelmieniecki*, *rejon kocmański*, *rejon nowosielicki*, *rejon sokiriański*, *rejon storozyniecki*, *rejon zastawieński* (aklamacja) oraz zachowano nazwę *rejon wyżnicki* dla rejonu w zmienionych granicach (aklamacja).

Następnie dyskutowano nad nowymi nazwami dla rejonów, dla których dotychczas nie była zalecana polska nazwa. *Dnistrowskýj rajon* nazwany został rzeki Dniestr, dlatego przyjęto dla niego egzonim *rejon dnistrzański* (aklamacja).

Czerniweckij rajon nazwany został od siedziby – miasta z ustalonym egzonimem *Czerniowce*. Dla rejonu przyjęto nazwę analogiczną, jak dla obwodu czerniowieckiego, czyli *rejon czerniowiecki* (aklamacja).

W obwodzie dnipropropetrowskim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: *Dniepr*, *Kamieńskie*, *Krzywy Róg*, *Marganec*, *Pawłohrad*, *Żółte Wody*, *rejon apostołowski*, *rejon wierchniednieprowski* (aklamacja) oraz zachowano nazwy *rejon dniprzeński*, *rejon krzyworoski*, *rejon nikopolski*, *rejon pawłohradzki* dla rejonów w zmienionych granicach (aklamacja).

Następnie dyskutowano nad nowymi nazwami dla trzech rejonów, dla których dotychczas nie była zalecana polska nazwa. *Kamjański rajon* nazwany jest od siedziby, dla której ustalony jest egzonim *Kamieńskie*. Dla tego rejonu przyjęto nazwę *rejon kamieński* (aklamacja).

Nowomoskowski rajon nazwany jest od siedziby: Nowomosków. Dla siedziby można przyjąć pseudoegzonim *Nowomosków* albo egzonim *Nowomoskowsk* lub *Nowomoskiewsk* (oba użyte w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego). Uznano, że pseudoegzonim *Nowomosków* nie jest korzystny, lepiej przyjąć nazwę *Nowomoskowsk* lub *Nowomoskiewsk*. Ostatecznie w głosowaniu przyjęto egzonim *Nowomoskowsk* – za tą nazwą oddano 9 głosów, za nazwą *Nowomoskiewsk* oddano 7 głosów, 2 głosy były wstrzymujące się. Dla rejonu przyjęto zaś nazwę *rejon nowomoskowski* (aklamacja).

Synelnykiwski rajon nazwany jest od siedziby: Synelnykowe. Dla siedziby można przyjąć pseudoegzonim *Synelnykowe* lub egzonim *Sinelnikowo* stosowany w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego. W głosowaniu za nazwą *Sinelnikowo* opowiedziało się 5 osób, za nazwą *Synelnykowe* – 9 osób, 4 osoby wstrzymały się od głosu. Dla rejonu przyjęto nazwę *rejon synelnykowski* (aklamacja).

W obwodzie donieckim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: *Bachmut*, *Charcz*, *Debalcewo* wraz z formą wariantową *Debalcewe*, *Dobropole*, *Dokuczajewsk*, *Donieck*, *Gorłówka*, *Konstantynówka*, *Kramatorsk*, *Makiejewka*, *Pokrowsk*, *Słowiańsk*, *Szachtarsk*, *Śnieżne*, *rejon dobropolski*, *rejon konstantynowski*, *rejon nowoazowski*, *rejon słowiański*, *rejon szachtarski* (aklamacja) oraz zachowano nazwy *rejon bachmucki*, *rejon pokrowski* dla rejonów w zmienionych granicach (aklamacja).

Następnie dyskutowano nad nowymi nazwami dla sześciu rejonów, dla których dotychczas nie była zalecana polska nazwa. *Wołnowański rajon* nazwany jest od siedziby: Wołnowacha. Dla siedziby zaproponowano ustalenie pseudoegzonimu *Wołnowacha* – propozycję tę przyjęto przez akklamację. Dla rejonu przyjęto natomiast nazwę *rejon wołnowaski* (aklamacja).

Horliwski rajon nazwany został od siedziby, dla której ustalony jest egzonim *Gorłówka*. Dla rejonu przyjęto w związku z tym nazwę *rejon gorłowski* (aklamacja).

Doneckij rajon nazwany został od siedziby, dla której ustalony jest egzonim *Donieck*. Dla rejonu przyjęto nazwę analogiczną do nazwy obwodu, czyli *rejon doniecki* (aklamacja).

Kalmiuskij rajon nazwany jest od siedziby: Kalmiúske. Dla siedziby zaproponowano ustalenie egzonimu *Kalmiuskie* – propozycję tę przyjęto przez aklamację. Dla rejonu przyjęto natomiast nazwę *rejon kalmiuski* (aklamacja).

Kramatorskij rajon nazwany jest od siedziby, dla której został ustalony egzonim *Kramatorsk*. Dla tego rejonu przyjęto nazwę *rejon kramatorski* (aklamacja).

Mariupol'skij rajon nazwany jest od siedziby: Mariupol. Dla siedziby stosowana jest po polsku nazwa *Mariupol*, identyczna z nazwą ukraińską zapisaną w transkrypcji i w transliteracji, czyli stosowany jest endonim. Dla rejonu przyjęto w związku z tym nazwę *rejon mariupolski* (aklamacja).

W obwodzie iwanofrankińskim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: *Bolechów*, *Bursztyn*, *Iwano-Frankińsk*, *Jaremcze*, *Kaluś*, *Kołomyja*, *rejon bohorodczański*, *rejon doliński*, *rejon halicki*, *rejon horodeński*, *rejon rohatyński*, *rejon roźniatowski*, *rejon śniatyński*, *rejon tłumacki*, *rejon tyśmienicki* (aklamacja) oraz zachowano nazwy *rejon kaluski*, *rejon kołomyjski*, *rejon kosowski*, *rejon nadwórniański*, *rejon wierchowiński* dla rejonów w zmienionych granicach (aklamacja).

Ponadto dla nowo utworzonego rejonu o nazwie *Iwano-Frankiuskij rajon* przyjęto nazwę *rejon iwanofrankiński* (aklamacja).

W obwodzie kijowskim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: *Biała Cerkiew*, *Boryspol*, *Fastów*, *Irpień*, *Obuchów*, *Perejaśław Chmielnicki*, *Prypeć*, *Rzyszczów*, *Sławutycz*, *Wasylków*, *rejon baryszowski*, *rejon bordiański*, *rejon iwankowski*, *rejon jagodziński*, *rejon makarowski*, *rejon mironowski*, *rejon perejaśławski*, *rejon poleski*, *rejon tetyjowski*, *rejon wasylkowski* (aklamacja) oraz zachowano nazwy *rejon białocerkiewski*, *rejon boryspolski*, *rejon fastowski*, *rejon obuchowski*, *rejon wyszogrodzki* dla rejonów w zmienionych granicach (aklamacja).

Następnie dyskutowano nad nowymi nazwami dla dwóch rejonów, dla których dotychczas nie była zalecana polska nazwa. *Browarskij rajon* nazwany jest od siedziby: Browary. Dla siedziby zaproponowano ustalenie pseudoegzonimu *Browary* (nazwa stosowana w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego) – propozycję tę przyjęto przez aklamację. Dla rejonu przyjęto natomiast nazwę *rejon browarski* (aklamacja).

Buczanski rajon nazwany został od siedziby: Bucza. Dla siedziby zaproponowano ustalenie pseudoegzonimu *Bucza* (nazwa stosowana w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego) – propozycję tę przyjęto przez aklamację. Dla rejonu przyjęto natomiast nazwę *rejon buczański* (aklamacja).

W obwodzie kirowohradzkim skasowano nazwy następujących jednostek administracyjnych drugiego rzędu: *Aleksandria*, *Kropywnycki*, *rejon bobryniecki* (aklamacja) oraz zachowano nazwy *rejon aleksandryjski*, *rejon kropywnycki* dla rejonów w zmienionych granicach (aklamacja).

Następnie dyskutowano nad nowymi nazwami dla dwóch rejonów, dla których dotychczas nie była zalecana polska nazwa. *Hołowaniuskij rajon* nazwany jest od siedziby: Hołowaniwsk. Dla siedziby można przyjąć pseudoegzonim *Hołowaniwsk* albo egzonim *Hołowaniwsk* lub *Hołowaniewsk* (w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego: Hołowaniewskie od dawnej formy rosyjskiej z inną końcówką niż w obecnej formie nazwy). Uznano, że pseudoegzonim *Hołowaniwsk* nie jest korzystny, lepiej przyjąć nazwę *Hołowaniwsk* lub *Hołowaniewsk*. Ostatecznie w głosowaniu przyjęto egzonim *Hołowaniwsk* – za tą nazwą oddano 9 głosów, za nazwą *Hołowaniewsk* oddano 6 głosów, 3 głosy były wstrzymujące się. Dla rejonu przyjęto zaś nazwę *rejon hołowaniwski* (aklamacja).

Nowoukrajński rajon nazwany jest od siedziby: Nowoukrajinka. Dla siedziby zaproponowano ustalenie egzonimu *Nowoukrainka* (w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego: Nowoukraińsk, prawdopodobnie od dawnej formy rosyjskiej) – propozycję tę przyjęto przez aklamację. Dla rejonu przyjęto natomiast nazwę *rejon nowoukraiński* (aklamacja).

Ze względu na brak czasu dokończenie omawiania wykazu zmian nazw wynikających z nowego podziału administracyjnego drugiego rzędu na Ukrainie, omówienie nazw do wyjaśnienia i uzupełnienia oraz dokończenie omawiania wykazu nazw budowli z obszaru Estonii, Litwy i Łotwy odłożono na kolejne posiedzenie Komisji.

Termin kolejnego posiedzenia Komisji ustalono wstępnie na 21 kwietnia 2021 r.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
Maciej Zych